

Franckesche Stiftungen zu Halle

Nowý Zákon Pána a Spasytele nasseho Gežisse Krysta Opět s welikau pjlnosti Přehlidnutý

Cansteinsche Bibelanstalt

[Halle], 1722

VD18 13382543-001

Episstola Pawla Aposstola k Galatským

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-229204-

3. Poněwadž vsplugete žkusyti toho, kteržž * Krže mne mluwj, Krysta / kteržž to k wám není nemocný / ale mocný gest w wás. * Mat. 10, 20. Rim. 15, 18.

4. Nebo ačoli wřízowán gest gako * nemocný / ale žiw gest ; † mocy Boží. A tak y my mdlj gšme s nim : ale žiwi budeme s nim / † ** mocy Boží na wás.

* Žil. 2, 7, 8. † Pet. 3, 18. † Rim. 6, 9. Žgem. 1, 18.

** Gal. 2, 20.

5. Sami sebe * žiwi žgite, gšeli v wěre : sami sebe obledžte. Čili sami sebe neznáte, † že Gežžž Krystus gest w wás ? leč ste snad zawrženi. * 1 Kor. 11, 28.

† Rim. 8, 9. Kol. 1, 27. Efe. 3, 17.

6. Ale naděgi mám, že poznáte, žeť my negíme * zawrženi. * 2 Kor. 3, 6.

7. Moudřim se pak Bohu / abyšte nic zlého nečinili : ne proto, abychom my se dofonali wšázali / ale abyšte wy to, což gest dobrého činili : my pak gako zawrže-
nj abychom byli.

8. Neboť nic nemůžeme proti praw-
dě / ale k prawdě.

Druhý list k Korýntským psán byl z Filippie města Makedonského,
po * Týtovi a † Lukášowi. * 2 Kor. 8, 16, 17, 22. seqq. † k. 12, 18.

Epistola (S.) Pawla Aposťola k Galatským.

Kapitola I.

D přívodu Aposťolského 9. gistotě Ewangelium / 15. předešlé hořkosti své bez vmeň / 15. n. napraveni se k dítu Božímu, wypramouje.

Awel Aposťol (ne * od li-
di, ani Krže člověka / †
ale Krže Gežžž Krysta, a
Boha ** Otce, kteržž geg
wžřijel ; mrtwých.)

* Žit. 1, 3. † nř. m. 12. ** Žit. 2, 24, 34. † 3, 15.
† 4, 10. † 10, 40. † 13, 30. † 17, 31. Rim. 4, 25.
† 8, 11. 1 Kor. 6, 14. † 15, 15. 2 Kor. 4, 14.
Efe. 1, 20. Kol. 2, 12. 1 Tes. 1, 10. Žid. 13, 20.

2. Y ti, kteržž semnan gšau wšickni
bratři, Zborům Galatským /

3. Milosti * wám a pokog od Boha
Otc / a Pána nasseho Gežžž Krysta :

* Rim. 1, 7. 1 Kor. 1, 3. Efe. 1, 2. 1 Pet. 1, 2.

4. Kteržž * wydal sebe samého za
hřichy naše / aby † nás wytrhl z to-
hoto přitomného wěku zlého / podle
wůle Boha a Otc nasseho :

* Mat. 20, 28. Gal. 2, 20. Efe. 5, 2, 25. Žit. 2, 14.
Žid. 9, 14. † Luk. 1, 74. 1 Jan. 5, 19.

5. Gemuž * buď slawa na wěky wěků,
Amen. * 2 Tym. 4, 18. 1 Pet. 4, 11.

6. Diwim se, že ste * tak rychle, od

9. Nadugeme se žagiste, že ač gšme *
mdlj / ale wy gšte sylnj : a za toť se y mo-
dljme / abyšte wy byli dofonali.

* 2 Kor. 11, 30. † 12, 5, 9, 10.

10. Protož toto * nepřitomný gšau p-
ssi / abych přitomen gšau, nemužl bžti
přisnů, podle mocy, † kterauž mi dal Pán
k wždelání, a ne k škaze. * 1 Kor. 4, 21.

2 Kor. 2, 3. † 12, 21. † 2 Kor. 10, 8.

11. Naposledy, * bratři, měgtež se do-
bře : † dofonali budte / ** potěšugte se /
† † gednostegně smysle / ** pokog měgte.
A Bůh lásky a pokoge budeť s wámi.

* Efe. 6, 10. † Mat. 5, 48. Žil. 3, 15. ** 1 Tes. 5, 14.
† Rim. 12, 16. † 15, 5. 1 Kor. 1, 10. Žil. 2, 2.
1 Pet. 3, 8. ** Rim. 12, 18. Žid. 12, 14.

12. Pozdrawtež * gedni druhých po-
libenim swatým. Pozdrawugi wás wšic-
ekni swatj. * Rim. 16, 16. 1 Kor. 6, 20.

1 Tes. 5, 26. 1 Pet. 5, 14.

13. Mirost pána Gežžž Krysta, a
lásky Boží, a wšastenstwj Ducha swa-
tého, se wšedněmi wámi. Amen.

toho, kteržž wás powołal w milost Kry-
stowu, wchýliti se † k giněmu Ewangeliz-
um : * Gal. 5, 8. † 2 Kor. 11, 4.

7. Kteržž není gině : ale gšau někteří
gesto wás * formantj / a přewrátiti chřeží
Ewangelium Krystowo.

* Žit. 15, 1. Gal. 5, 9.

8. Ale, bychom pak y my neb * An-
gel s nebe kázal wám, mimo to což sme
wám kázali / † prokletý bud.

* 2 Kor. 11, 14. † 1 Kor. 16, 22.

9. Gakož sme přiwě powěděl / a gestě
znovu prawim : gestližeby wám kdo (gi-
ně) * Ewangelium kázal, mimo to kte-
ržž ste přigali / prokletý bud.

* Deut. 4, 2. † 12, 32. Žit. 30, 6. Žgem. 22, 18.

10. Nebo * lidšklíž wěcy, čili Boží
předkládám ? Zdalž lidem se libiti hle-
dám ? Kdybych se žagiste gestě li-
dem † zalibowal / služebnjž Krystu
bych nebyl. * 1 Tes. 2, 4. † Jak. 4, 14.

11. Džnamuž * pak wám, bratři / že
† Ewangelium to kteržž kázáno gest ode
mne, není ** podle člověka. * 1 Kor. 12, 13.

2 Kor. 3, 1. † 1 Kor. 15, 13. ** wš. m. 1.

12. Než

12. Nebo aniž sem gá ho * přigal od člověka / ani se naučil / ale kříže zge-
wenj Gezišse Auzia. * 1 Kor. 11, 23.

† Efez. 3, 5.

13. Elchalistie jagisté o mém obco-
wánj někdyšim w Židowstwu / * že sem
se přewelice protivil křtíci Boží / a hu-
bil sem gi: * Ekt. 9, 1. f. 22, 4.

1 Tym. 1, 13.

14. A že sem prospíwal w Židow-
stwu nad mnohé mně rovně, w pokolenj
swém / byw welmi * horlivý milowník
otecwských ustanowenj. * Žil. 3, 6.

15. Ale když se * zaljbiš Bohu / kte-
rýž mne byl k oddělení z života matky
mé / a powoal kříže milosti swau /
* 1 Kor. 1, 21. † Ger. 1, 5. Ekt. 9, 15. f. 13, 2. Rim. 1, 1.

16. Zgevití Syna * swého mně, a-
bych geg kázal mezi Pohaný / hned
sem se ** neporadil s těm a křovj:

* Mat. 16, 17. 2 Kor. 4, 6. † Gal. 2, 8. Efez. 3, 8.
** Ekt. 26, 19.

17. Aniž sem se wrátil do Geruzalé-
ma, k těm, kterjž prvé byli Apostolé,
nežli gá: ale šel sem do Arabie / přišel
sem pak zase do Damasku.

18. Potom * po třech letech nawrátil
sem se do Geruzaléma, abych nawští-
wil Petra: a pobyl sem w něho patná-
cte dnj. * Ekt. 9, 26.

19. Gineho pak z Apostolů žádného
sem newiděl / než * Jakuba bratra Pá-
ně. * Mark. 6, 3.

20. Což pak píši wám / ay * před
Bohem, že neklamám. * Rim. 1, 9.
f. 9, 1. 2 Kor. 1, 23. f. 11, 31. 1 Tes. 2, 5. 1 Tym. 5, 21.
2 Tym. 4, 1.

21. Potom přišel sem do Fragin *
Syrských a Cylických. * Ekt. 9, 30.

22. Nebyl sem pak známý osobau
Zborům Židowským, kterjž byli w Kry-
stu:

23. Než toliko slychali: že ten, * kte-
rýž se nám někdy protivil / gij nyní káže
wíru, kterauž někdy wobogowával.

* Ekt. 9, 21.

24. A * stawili we mně Boha.

* Mat. 9, 8. Ekt. 11, 18.

Kapitola II.

Swatý Pawel Ewangelium od giných Apostolů
newjal: 7. a posal od nich za spolu towaryšse přigat
slo, 11. wérné w tom y nad gine se měl.

1. Potom po * čtrnácti letech opět k
wstoupil sem do Geruzaléma s
Barnabášem, pogaw s sebau y Zta.

* 2 Kor. 12, 2. † Ekt. 15, 2.

2. Wstoupil sem pak podle * zgewenj /
a wyprawowal sem gim Ewangelium,
kteréž káži mezi Pohaný: a zwlašťse pak
znamenitěšim / abych snad k nadarmo
neběžel nyní y privé. * Ekt. 19, 21.
† Žil. 2, 16.

3. Ale ani * Zytus, kterjž sem nau-
byl, Pohan byw, nebyl přinucen obřezá-
ti se / * Ekt. 16, 3. 1 Kor. 9, 21.

4. Totiz pro podešle salešně * Bra-
tjž / kterjž se byli wlaudili k wyšpchowá-
nj swobody nassi / kterauž máme w Kry-
stu Gezišsi / aby nás w službu podrobili.

* Ekt. 15, 24.

5. Kterjž ani na chwilku newstau-
pili sme, a nepoddali se: aby prawda E-
wangelium žiřala w wás.

6. Od těch pak, kterjž se zdadj nětco
býti: ač gach někdy byli / mně potom
nic nenj: Bůh * osoby člověka nepřiz-
gimá: Li prawjm, kterjž se nětco zdadj
býti, nic mi nepřidali. * Ekt. 10, 34.
Rim. 2, 11. 10.

7. Rýbrž naodpor když vzřeli, že gest
mi * swěreno Ewangelium, abych ge ká-
žal neobřezaným / gako y Petrowi mezi
Židy: * Ekt. 13, 46. f. 22, 21. Rim. 11, 13.
1 Tym. 2, 7.

8. (Nebo ten, * kterjž mocný byl kříže
Petra z řrany Apostolskij mezi Židy /
byl k mocný y kříže mne mezi Pohaný.)
* Ekt. 2, 41. † Ekt. 9, 35. f. 22, 21. Efez. 3, 8.

9. A poznawšse milost mně danau,
Jakub a * Petr a Jan / kterjž se zdadj
šlapowé býti / podali k prawic mně a
Barnabášowi, na towaryšstwj: aby-
chom my mezi Pohaný / a oni mezi Židy
(kázali.) * Jan. 1, 42. † Ekt. 13, 2. 3.

10. Toľiko * abychom na chudě pa-
matowali: což sem se y činiti snažowal.
* Ekt. 11, 30. f. 24, 17. Rim. 15, 25. 1 Kor. 16, 1.
2 Kor. 9, 1.

11. A když byl přišel Petr do Anty-
ochy / zgewně sem genu odepřel: ho-
den jagisté byl třešanj.

12. Nebo prvé než přišli některj od
Jakuba, gidal s Pohaný: a když přišli /
vcházal, a oddělowal se / bože se těch,
kterjž byli z Židowstwa.

13. A spolu s nim w tom pokřytstwj
byli y ginj Židé: tak že y Barnabáš v-
weden byl w to gegich pokřytstwj.

14. Ale gá vzřew, že * nesprošně
chodj w prawdě Ewangelium / řekl sem k
(P) 5 Petros

Petrowi přede všemi: Poněwadž ty gsa
 ** Žid, pohany žij gsy, a ne Židowsky:
 proč Pohany ž Židowskemu způsobu nu-
 řiš?

* Ř.2.19. 5. † 1 Tym. 5.20.

** Ef.10.28.

15. Wdy přirozen Židé, a ne Pohaz-
 ně ž hřijni:

* Ef.15.10.11.

16. Wědance že * nebywá člověk o-
 spravedlněn ž skutku Zákona / ale šerze
 wjru w Gezuskristu / y my w Kristu wvě-
 řili sme / abyhom ospravedlněni byli ž
 wjry Kristow, a ne ž skutku Zákona: †
 proto že nebude ospravedlněn ž skutku
 Zákona žádný člověk.

* Ř.14.3.2.

* Ef.15.18. Ř.15.28. Ef.4.5. † 1.16. Ef.2.8.

† Ř.15.20. Gal.3.11. Žid.7.18.

17. Gešlize pak hledajce * ospra-
 wědněni bti w Kristu, naležáme se y
 my ž hřijni; tedy gest Kristus slu-
 žebnj hřicha? Nikoli! * Ř.19.20.21.

† 1.1. † 1.6.1.6. 1 Jan.2.9.

18. Nebo buduli to což sem šboril, o-
 pět zase wděláwati / přestupnjkem sebe
 činim.

19. Gá žagistě šerze * Zákon, Zákonu
 vměel sem / † abych žiw byl Bohu.

* Ř.17.4. † 1.8.2. † 1.14.7. 2 Kor.5.15. 1 Pet.4.2.

Žid.9.14.

20. S Kristem * wřizowan sem.
 Žiw sem pak, gž ne gá / ale † žiw gest
 we mně Kristus. Že pak nyn žiw
 gsem w těle / w šre Syna Bojšho žiw
 gsem / ** Kterýž žamilowal mne / a ††
 wydal sebe sameho za mne.

* Ř.16.6. Gal.5.24. † 2 Kor.13.4. ** Jan.15.13.

Ef.5.2.25. Žew.1.5. † 1 Tym.2.6. † 2.14.

21. Depohrdami tau * mišstj Boží;
 nebo gešlize gest ž Zákona spravedlnosti /
 tedy Kristus nadarmo vměel.

* Ř.14.14. Žid.7.11.

Kapitola III.

Ž nemandrofti a nešalosti, Apóstol Galatšých
 potrestan / 2. o ospravedlnění člověka wjrau w Kri-
 sta, II. a ne Zákonem ž. durně a potěšně wypra-
 wuge.

I. **D** * Nemandřj Galatšej! Kdo wás
 tak žmámil / † adyšte nebyli po-
 wolni prawdě / kterýmž před očima Ge-
 žis Kristus prwe byl wypsán / mezy wá-
 mi wřizowan. * Luk.24.25. † Gal.2.15.

† 5.17.

2. Toto bych gen rád chtěl žwěděti od
 wás / skutku Zákona, Duchu * še při-
 gali / čili ž ž šlysseni wjry?

* Ef.2.58. † 15.8. Gal.3.14. Ef.1.13.

† 1 Tym.4.6.

3. Tak nemandřj gste? počawše du-
 chem / nyn tělem řonáte?

4. Tak mnoho trpělšte * nadarmo?
 a gešt nadarmo.

* 2 Jan. w. 8.

5. Ten tedy, kterýž wám dává Du-
 cha / a činj diwy mezy wami / ž skutku
 Zákona čili ž šlysseni wjry? * Ř.10.8.

6. Gako * Abraham wvěřil Bohu / a
 počteno genu to ž spravedlnosti.

* Gen.15.6. Ř.14.3.18. Žaf.2.23. Žid.11.8.

7. A tak wjděte / že ti, kterýž gsa / *
 wjry, ti gsa řonowě Abrahamowi.

* Ř.14.11.12.16.

8. Předžwěděni pak pišmo / že ž wj-
 ry * ospravedlněge Pohany Wáh / před-
 powědělo ž Abrahamowi / Že w tobě
 budau požeňnani wšickni národowě.

* Ef.15.9. † Gen.12.3. † 18.18. † 22.18.

† 4.4.22. † Ef.3.25.

9. A tak ti kterýž gsa / wjry, dochá-
 zej požeňnani s wěrným Abrahamem.

10. Kterýž pak řoli / ž skutku Zákona
 gsa / pod žlořečenstwj gsa. Nebo
 † psáno gest; Žlořečenj každý kdož ne-
 žištawá we všem což gest psáno w knize
 Zákona aby to plnil. * Ř.14.14.15.

† Deut.27.26.

11. A že * ž Zákona nebywá žádný o-
 spravedlněn před Bohem, genu (gest);
 že ž spravedlný / wjry žiw bude.

* Ř.15.20. Gal.2.16. † 1.16.2.4. Ř.1.17.

Žid.10.38.

12. Zákon pak nenj wjry: * ale ten
 člověk, kterýž by plnil ge, žiw bude šerze
 ně. * Leu.18.5. Ezech.20.11. Ř.14.4.

† 10.5. † 11.6.

13. (Ale) wykupistě nás Kristus
 ž žlořečenstwj Zákona, wčinen byw
 pro nás ž žlořečenstwj: (nebo † psá-
 no gest; Žlořečenj každý, kdož wšy
 na dřewě:) * Ř.18.3. 2 Kor.5.21.

† Deut.21.23.

14. Aby na Pohany to * požeňnani
 Abrahamowo přišlo w Kristu Gešiji /
 a abyhom ž žašibenj Duchu přigali
 šerze wjru.

* Gen.12.3. † 22.18.

† Žai.32.15. † 4.4.5. Joel.2.28.

(XIII. Wěděte po S. Žegicij.)

15. **B** * Natiž, po * lidku prawim: †
 Wšak wtworěne člověka řimlau-
 wy žádný neruši / aniž († nj co) přidá-
 wá. * Ř.15.3. † Žid.9.17.

16. Abrahamowi pak wčinenau řau
 žašibenj, y semeni geho. Ne bj, † A ře-
 menim / gako o mnohých; ale gako o
 gednom / A semenu twému / genž gest
 Kristus. * Gen.12.7. † 15.5.18. Gal.3.8.

† Gen.22.18.

17. Lož

Kapitola IV.

Křtem z gha zákonného vno prostěním, hanba y
sfoda opet se ro ne zapletati. 12. protož se pamatuje
a pěkným příkladem při tom osvěcuje.

(Veděte před Novým Zětem.)

17. Totož pak pravím/ (že) smlauc
mý první od Boha stvrženě (vytahující
se) † Křstu / Zákou kteržj po * čtyřech
stech a po třideceti letech začal se, nemý
prazdnuge / aby slib Boží w nic obrátil.

* Erod. 12/40. Eut. 7/6.

18. Nebo gestližež z Zákona * dědi
ctwí/giž ne z zaslíbení : Ale Abrahamo
wi škrze zaslíbení Bůh darował.

* Rim. 4/13.14. † 8/17.

19. Což pak Zákou ? Pro přestupo
wání * ustanowen gest/ dokudžby nepři
šlo to smě, genuž se stalo zaslíbení :
zpřisoběný škrze † Angely w ruce prostře
dníka. * Jan. 15/22. Rim. 4/15. † 5/20.
† 7/8. † Erod. 19/3.20. Jan. 1/17. Eut. 7/38.53.

20. Ale prostředník není gednoho :
Bůh * pak gedon gest. * Deut. 4/39.

† 6/4. † 1 Kor. 8/4. † 1 Tym. 2/5.

21. Tedy * Zákou gest proti slibům
Božjim ? Odstup to. Nebo kdyby byl
Zákou dán / kteržjby mohl † objiwiti/
gisež : Zákou bylaby spravedlnost.

* Wob. m. 17.18. † Rim. 8/2.3.4.

22. Ale * zawěseł Pismo wšecžy
pod brich/ aby † zaslíbení z wiry Ge
zuzřystowy dano bylo wětcým.]

* Rim. 3/9. † 11/32. † Wob. m. 14. nřj m. 26.

(Na Nové Zěto.)

23. **P**řve pak, než přišla wjra, pod
Zákouem byli sme ošřiháni/ *
zawěru gsaue † té wje, kteráž potom
měla zgemena býti. * Žid. 9/10.

24. A tak Zákou * pěstauem našim
byl † Křstu / abychom z wiry ospra
wedlněni byli. * Mat. 5/17. Eut. 13/38.
Rim. 10/4. Gal. 4/1. seqq.

25. Ale když přišla wjra, giž nez
gsme pod pěstauem.

26. Wšicēni zagiste * synowé Bo
ží gste w Křstu Gežíš škrze wjru.
* Jan. 5/6. Jan. 1/12. Rim. 8/15. Gal. 4/5.6.

27. Nebo * Kteržkoli w Křstu
pokřtēni ste/ Křsta † ste oblékli.

* Rim. 6/3. † Rim. 13/14.

28. Denj * ani Žid, ani šek/ ani
slanba, ani smobodn, ani muž/ ani žena ;
nebo wšicēni my † gedno gste w Křstu
Gežíš. * Rim. 10/12. † 1 Kor. 12/13.
† 12/3.11. † Jan. 17/21. Eut. 2/14.15.

29. A když * Křstowi gste/ tedy š
mē Abrahamowo gste / a † podlé za
slíbení dedicowé. * Rim. 9/7.

† Gen. 21/12. Žid. 11/18.

1. **P**řawimě pak / že pokuž, dědic *
malicžy gest, nic není rozdiľný od
služebnřa/ gsa Wānem wšeho :

* Žid. 12/9.10.

2. Ale pod ochráncemi a zpřawcemi
gest, až do času wloženého od Dce.

3. Tak y my, když sme byli malicžy
pod žwly swěta byli sme w * službu po
drobeni : * Kol. 2/20.

4. Ale když přišla * plnost času/ †
poslal Bůh Syna swěho narozeného
z ženy/ * učiněného pod Zákouem/
* Gen. 49/10. Dan. 9/24. Mat. 1/15. Eut. 1/10.
† 1 Jan. 4/14. * Mat. 5/17.18.

5. Aby ry, Kteržj * pod Zákouem
byli, wykaupil / abychom † práwo
synů přigali. * Gal. 3/13. † Jan. 1/12.

6. A je gste synowé/ * poslal Bůh
Ducha Syna swěho w srdce wšse / w
řagjch, † Abba, Dce. * Rim. 8/15.
† Mat. 11/26.

7. A tak giž negsy slanba/ ale syn : a
* poněwadž syn/ tedy y dědic Boží škrze
Křsta :] * Rim. 8/17.

8. Ale tehdaž neznałse Boha slauz
žili ste tēm, kteržj přirozeni * negsau
Bohowé. * 1 Kor. 8/4. † 12/2.
Eut. 2/11.12.

9. Nynj pak znagjce Boha/ nřbržj *
poznāni gsaue od Boha/ kteráž se zpā
tkem zase † obrachse † mřlým a bjdným
žiwkům/gimž opet zaowu cheće slaužit?
* 1 Kor. 8/5. † 13/12. † Kol. 2/20.

10. Daň šterjste, * a mřjch, a casů, y
let. * Rim. 14/5. Kol. 2/16. Žid. 7/18.

11. Bogjm se za wās / abych suad *
nadarmo nepracomal mezy wāmi.

* 2 Jan. w. 8.

12. Buďte * gako gā/ nebo y gā gsem
gako my bratři, prošym wās : nic ste mř
† nebljžili. * 1 Kor. 11/1. † 2 Kor. 2/15.

13. Nebo wjste, že * s mřlobau tēla
řazal sem wām Ewangeliem ponež
prwē : * 1 Kor. 2/3. 2 Kor. 11/30.

14. A * pokušeni mē na tēle mēm/
nebylo y wās malo wāženo / aniž ste
pohrdli : ale gako † Angela Božjho
přigali ste mne/ gako Křsta Gežíše.

* Eut. 22/28. † Mat. 2/7. Mat. 10/40. † 1 Tes. 2/13.
15. Ga

15. Gaſe tehdy bylo blahoslaven-
stoj, wásſe? Swědectwíť wám jagiſťe
dávám/ že kdyby to mozně bylo, oči své
wylaupjce bylibyſťte mi dali.

16. Což tedy učiněn sem wáším ne-
přitelem * prawdu wám prawě?

17. Milujte wás * nedobře / nýbrž
odřeciti nás chťej / abyšte wy ge milo-
wali. * Řim. 10, 2. 2 Kor. 11, 2.

18. Slušněť geſť paſ horlivě mi-
 ſati to dobrém w; dny; a ne gen toliſo
 tehda; řdn; sem přitomen wám.

19. Synáčekové moji, (kteréž * opět
rodím, aťby Kristus † sformován byl
v vás.) * I Kor. 4:15. Filem. w. 10.

20. Chťel bych přistomen vám býti
nyuj/ a proměnití hlas svůj : nebo v
pochybnosti sem o vás.

21. **P**řiveďte mi / * křesťj pod Zákonem
chcete býti / nepozorugeteliž Záko-
na ? * Gal. 3, 10. 25.

22. Nebo psáno jest / Že Abraham
měl dva syny: * jedného; děvčy, a †
druhého; svobodně. * Gen. 16, 15.

23. Ale ten ; dŕevŕy, podle* řela se na-
rodil : ten pař ; ŕvobodnŕ, podle† ; ařlŕ-
benj. * řau. 8:39. řim. 9:7.8.

† nj. w. 28.
24. Kteréžto věci v figúře se staly.
Nebo toť gsauti* dva Zákonové: geden
z karny Synaj. † manství inkouajich /

25. Ugar jagiste gest Hora Synai w
Arabij: Dobřeť se pať k nj trefuge ny-
něgſſi Geruzalém/ nebo tw ſlužbu po-
droben geſť ſ ſynny ſwými.

26. Ale ten svrchuj * Geruzalém,
slobodný gest / kterýž gest matka vslech
náš. * Izai. 2, 2. Žid. 12, 22. Zgev. 3, 12.
E. 21, 2, 10.

27. Nebo * psáno gest; Wesel se ne-
plodná, kteráz nerodjš: wyškřikn a; two-
ley, kteráz nepracugeš ku porodu: ne-
bo ta opuffšena, mnoho má synů, wice
než ta kteráz má muže. * Izai. 54. I.

28. Mni gšme tedn, ó braťrj, tať ga-
fo Izáf* synowé zasljbenj.

29. Ale gabož tehdaž ten * podlé těla
zpložený, protivil se tomu, kterýž (byl)
podlé ducha: tak y nyní. * Gen. 21. 9.

30. Než co praví* Písmo? Wyvrz
děvku y syna gegjho : nebo nebudeš dě-
dicem syn děvky s synem svobodné.

31. A taf, bratr, negsmet synowé
dewſy/ ale* [wobodué.] * Njm. 6, 18.

Запіска V.

Napomíná k zúšťování v pravé Křesťanské svobo-
dě: 13. gegiz gest pramídlo zřízené Boha y bližních
milování: 17. za tím, skutky těla y ovoce ducha, a o:
bého chl vřazuje.

1. **P** Kto; w swobodę, ktera; Chrystus
nás oswobodil, * slugte/ a ne; a;
pletente se zase w gho † sluzebnosti.

* Jan. 8/32. Ełut. 15/10. I Pet. 2/16. † Zjai. 9/4.
2. Ah, ga Paweł prawim wam; Ze
* budeteli se obřezowati, Krystus wam
nic neprospege. * Ełut. 15/11.

3. A jáse osvědčuji všelikému člověku, kterýž se obřezuge / že jest povinen* vsícek Zákon naplniti.

4. Zbavili ste se Křysta, * fterjžkoli
w Zákone ospravedlněni býti hledáte:
vypadli ste i milosti. * I Kor. I. 12

Gal. 2, 21.
5. My * jagiše duchem; wjry, na-
dege spravedlnosti očešawame.
* 2 Tim. 4, 8.

6. Nebo * w Krystu Geżissi ani obżi-
żka nie neproszjwa, ani neobżiżka: alet
wira sżez lasku delagacjy. * I Kor. 7, 19.

7. Běželi ste * dobře/ kdo vám překa-
žyl/ aby ste pravdy neposlauchali ?
* 1. Kor. 9. 24. řek. 3. 1

8. Menjť ta rada * ; toho, kterjž wás
wola. * (Sial. I. 6)

9. Malicko * Kwasi, wsecto tẽ
sto natwassuge. * I Rpr. 5.6.

10. Gai mām* nadēgi o wās w Pā-
nu/ ʒe nic ginēho smýsleti nebudete: a-
le ten,† kteryž formautj wās, trpēti bude
saud/ kdožt gest on foli. * 2 Kor. 2, 13.

II. Gá pat Bratři, řážíli také obřez-
ku/ y pročej gessťe protivenstwj trpím?
Tedy gest wyprázdněno * pohorssenj
říze.
* I Kor. I. 23.

12. D by také* odřezáni byli, kterých
váš nepokojí. * Deut. 13, 5. I Kor. 5, 13.

13. Nebo wy w swobodu powołani
 ste bratři; toliko abyście pod zamyślem,
 * té swobody (nepowolowali) tělu / ale
 † křie pářu naskubate sobě mēnšek

* I Kor. 8/9. f. 9/19. Zhd. w. 4. † Gal. 6/2.
14. №

14. Nebo vssecken Zákon w gednom slovu se zawjrá: (totiž) w tom; * **Mi-** lowati budeš blížnho swého, gačo sebe sameho. * **Leu.** 19, 18. **Mat.** 22, 39. **Mark.** 12, 31. **Rim.** 13, 9. **Žal.** 2, 8.

15. Pašli se wespolek * **kaussete**, a je- rete/ hleďtež abysste gedni od druhých žkajeni nebyli. * **2 Kor.** 12, 20.

(xiv. Meděte po E. Trogich.)

16. **A**le prawjní: Duchem * **chodte**/ a jádosti těla newyfonáte. * **Rim.** 6, 12. **1. 8. 15. 13.** **1 Pet.** 2, 11.

17. Nebo * **tělo** žada proti duchu/ a duch proti tělu: Ty pak wěcy gsau sobě wespolek odporne: tak abysste ne cožby- sste chřěti, to činili. * **Rim.** 7, 15. 23. **seqq.**

18. Gestliže pak duchem * **wedeni** bý- wáte/ negjte pod Zákonem. * **Rim.** 8, 2.

19. Žgewnjí gsau pak * **skutkové** těla: genž gsau/ Cysoložstwo, smil-stwo, nečistota, chlipnost, * **1 Kor.** 3, 3. **1. 6. 9.** **Efez.** 5, 3. 5. **Kol.** 3, 5.

20. **Mlodoklužba**, čarowánj, ne- přátelestwj, swátowé, nenáwisti, hněwowé, dražděnj, různice, sekty,

21. Žáwisti, wraždy, * **opilstwj**, hodowánj, a těm podobné wěcy: kterež řdokoli činj/ toť wám t před- powjdam, gačož sem y prwe prawil/ že kralowstwj ** **Božjho** dedicowé nebudau. * **Luč.** 21, 34. **Rim.** 13, 13. **† 2 Kor.** 13, 2. **Jil.** 3, 18. ** **1 Kor.** 6, 10. **Efez.** 5, 5. **Kol.** 3, 6. **Žgem.** 22, 15.

22. **Owoce** * **pak** ducha gestj lá- ska a radost, pokoj, tichost, dobroti- wost, dobrota, wěrnost, krotkost, středomst: * **Efez.** 5, 9. **Kol.** 3, 12.

23. Proti * **takowým** neni Zákon. * **Rim.** 6, 6. 11. **1. 8. 1. 10.** **1 Tim.** 1, 9.

24. Nebo kterjž gsau * **Krystowi**/ ti (swe) tělo t **ořezowali** s wášnemi a s jádostmi. * **Mark.** 9, 41. **1 Kor.** 15, 23. **† Rim.** 6, 6. **1. 13. 14.** **Gal.** 2, 19. **1. 6. 14.** **1 Pet.** 2, 11.

(xv. Meděte po E. Trogich.)

25. **G**emelit duchem * **žjwi**, duchem y **chodme**. * **Rim.** 8, 5.

26. **Rebýmeyme** * **marné** chwály ža- dostiwi, gedni druhých popauzegje, a gedni druhým žawidje. * **Jil.** 2, 13.

Kapitola VI.

W duchu tichosti napravowati wě padě. 6. řid- wěnu aby sčuebnjž s statk swých epatrowal: 12. a chýtrakům se od Krysta odwođiti neba, pilně napo- mja.

1. **Matěj**, by pak byl * **žachwácen** člowěk w negakem pádu/ wy t

duchownj, **naprawe** takowého w duchu tichosti: prohlédage sám t sobě/ aby ** n ty nebyl pokušsin. * **Mat.** 18, 15. **Rim.** 14, 1. **1. 15. 1.** **1 Kor.** 9, 22. **Žal.** 5, 19. **† 1 Kor.** 2, 15. **1. 3. 1.** ** **1. 10. 12.**

2. Gedni * **druhých** břemena neře: a tak t plúte Zákon **Krystú**. * **Mat.** 11, 29. **Rim.** 14, 1. **1. 15. 1.** **1 Tes.** 5, 14. **† Jan.** 15, 12. **Gal.** 5, 13. 14. **1 Jan.** 4, 21.

3. Nebo * **ždali** se komu žeby něčo byl, nic negja/ takowého wlastnj mysl geho swodj. * **Žal.** 1, 26.

4. **Alle** dja swého * **žkus** gedenkajdž: a tehdyt sám w sobě **chwálu** mji bude, a ne w giném. * **1 Kor.** 11, 28. **2 Kor.** 13, 5.

5. Nebo gedenkajdž * **swé** břimě po- neře. * **Žal.** 62, 13. **Ger.** 17, 10. **1. 32. 19.** **Mat.** 16, 27. **Rim.** 2, 6. **1. 14. 12.** **1 Kor.** 3, 8. **2 Kor.** 5, 10. **Žgem.** 2, 23. **1. 22. 12.**

6. **Zbileyj** se pak ten, kterjž * **nauč-** nj přijmá w slovu, s tjm od kohož nau- čenj bere, wšimj dobrjm. * **Rim.** 15, 27. **1 Kor.** 9, 11.

7. **Nemylte** * **se**: **Dášt** nebude posmjwán: nebo t **cožkoli** rozšywal by člowěk, toť bude y žiti. * **2 Machab.** 4, 17. **1 Kor.** 6, 9. **† Luč.** 16, 25. **Rim.** 2, 6.

8. **Nebo** řdok * **rozšywa** tělu swé- ma/ s těla t žiti bude porušenj: ale řdok rozšywa duchu/ s duchať ** žiti bude žiwot wěčný. * **Wřřř.** 22, 8. **Eyr.** 7, 3. **2 Kor.** 9, 6. **† 2 Tes.** 1, 9. ** **Žal.** 126, 5.

9. **Cinjcepať** * **dobře** t neoblewag- me: nebo časem swým budeme žiti new- stawagje. * **2 Tes.** 3, 13. **† 1 Kor.** 13, 8.

10. **Al** protož dokudž čas máme, čin- me * **dobře** wšsechném/ nehwjce pak t domácm wjry.] * **Efez.** 2, 10. **† 1 Tim.** 5, 8.

11. **Pohleďte** gahj sem wám list na- psal swau rukau.

12. **Ti**, kterjž chřěg twárnj bñti po- dlé těla/nutj wás, abysste se obřezowali/ gedně * **aby** protivenswj pro řjžj Krystú netrpěli. * **Jil.** 3, 18.

13. Nebo ani sami ti, kterjž se * **obřez-** zugj, nezachowáwagi **Zákona**: ale chjž a- bysste se obřezowali/ aby se tělem wa- šsm chřubili. * **Ekut.** 15, 10.

14. **Alle** ode mne * **odstup** to, abych se **chřubil**, gedně w řjžj Pána nasseho **Ge-** žukrysta: řerže něhož gest mi swět t wřřž- žowan, a gá swětu. * **Ger.** 9, 24. **1 Kor.** 1, 31. **1. 2. 3.** **† Wřřř.** 29, 27. **Rim.** 6, 6. **Gal.** 2, 19. **1. 5. 24.**

15. **Ne-**

15. Nebo w * Křistu Gejissi ani obřízka nic nespůsobí / ani neobřízka / ale † nové stvoření.

* 1 Kor. 7.19. Gal. 5.6. † 2 Kor. 5.17.

16. A kterýkoli tohoto * pravidla následuj / † pokoj (příjde) na ně, a milosrdenství, y na ** lid Boží Izrael.

(List tento) psán byl k Galatským z Říma.

Epistola (S.) Pawla Apóstola k Efezským.

Kapitola I.

Apóstol za vysvěcení požehnání v Křistu, 3. zaslal se milosrdně vyvolení, 8. a za zjevení Evangelium swatého, Boha zvelebuje. 14. řídí za Efezské dýchání, hodenství osvěcení a mocí jim žada.

Alwe * Apóstol Geuzkřistu, kře vůli Boží / † swatým, kterých gsu w Efezu a wěr-
ným w Křistu Gejissi:

* 2 Kor. 1.1. † Řim. 1.7. 1 Kor. 1.1.

2. Milost * wám a pokoj od Boha Otce nasseho a Pána Geuzkřista.

* Řim. 1.7. 1 Kor. 1.3. 2 Kor. 1.2. Gal. 1.3.

2 Pet. 1.2.

(Na den S. Zomáse.)

3. Požehnání * Bůh a Otec Pána nasseho Geuzkřista / kterých požehnal nám wselikým požehná-
ním duchovním, w nebeských wě-
cech w Křistu: * 2 Kor. 1.3. 1 Pet. 1.3.

4. Gafož * wyvolil nás w něm † před ustanowením swěta / ** abychom byli swatí a neposkvrnění, před oblič-
jem geho, w lásce: * Jan. 15. 16.

Řim. 8.30. 2 Tes. 2.13. 1 Pet. 1.1. Gal. 2.5. † Jan. 17.24. 2 Tym. 1.9. ** Euf. 1.75. Efez. 2.10. 1.5.27.

5. Předzřel * nás k zwolení † za sy-
ny, kře Gejisse Křista pro sebe / podle
dobře libé vůle své / * Řim. 8.15. 29.30.

† Gal. 4.5.

6. A chwále slávy milosti své / kte-
rauz přigemně nás učinil * w tom nej-
milejší: * Mat. 3.17. 1.17.5.

7. W němž * máme vykupení kře
křem geho / (totiž) odpustění hříchů / †
podle bohatství milosti geho:

* Euf. 20.28. Kol. 1.14. 1 Pet. 1.19. 19. Žid. 9.12.
† Řim. 2.4. 1.9.23. Efez. 2.7. 1.3.8.16. Žil. 4.19.

8. Kterauz rozhodl k nám / * we
wšim moudrosti a opatrnosti: * Kol. 1.9.

9. Dnuamiw nám * tagemství vůle
své / podle dobře libosti své, kterauz
předložil byl sám w sobě: * Řim. 16.25.

Kol. 1.26. Žet. 1.2. 1 Pet. 1.20.

10. Aby w * dokonání plnosti času †
w gedno shromáždil wšeccko w Křistu /
bůd nebeské wěcy, būd zemské.

* Cyr. 9.22. Žil. 3.16. † Gal. 1.25.5.

11. Dále pak žadny mi nečiní záměs-
tnosti: gá * žagistě gžwy Pána Gejisse
wšim na těle swém.

* 2 Kor. 4.10.

18. Milost * Pána Gejisse Křista s
duchem wšim bratři, Amen.

* Žil. 4.25.

10. Aby w * dokonání plnosti času †
w gedno shromáždil wšeccko w Křistu /
bůd nebeské wěcy, būd zemské.

* Gen. 4.9.10. Dan. 9.24. Gal. 4.4. † Kol. 1.20.

11. W kterémž y * k losu připsutí
sme / předžženi † bywše, podle před-
ložení toho, kterých wšeccko působí podle
rady vůle své, * Euf. 2.6.18. Řim. 8.17.

Kol. 1.12. † Euf. 13.48. Řim. 8.29.30.

12. Abychom tak byli k chwále slávy
geho / * my, kterých sme přive naděgi měli
w Křistu.

* Gal. 3.23.25.

13. W kterémž y wy (naděgi máte,)
slyšewše slovo prawdy (totiž) Ewan-
gelium spasení swého: kře kterých také
wvěřiwše, * zapečení se Duchem za-
sliben swatým: * Efez. 4.30.

2 Kor. 1.22.

14. Kterých gest * žawdawel dědictwí
nasseho / na † wykupení toho, což jim
** dobyto gest / k chwále slávy geho.

* 2 Kor. 1.22. 1.5.5. † Řim. 8.23. ** Euf. 19.5.

Deut. 7.6. 1.14.2. 1.26.18. Žet. 2.14. 1 Pet. 2.9.

15. Protož y gá slyšew o * wšim w-
ře w Pána Gejissi / a o lásce k wšech
něm swatým / * Kol. 1.4. 1 Tes. 3.2.

2 Tes. 1.3. Žilem. w. 5.

16. Nepřestawám * diti činiti z wás /
zmjntu čine o wás na modlitbách swých:

* Řim. 1.8.9. Žil. 1.5.4. 1 Tes. 1.2.

17. Aby Bůh Pána nasseho Geuz-
křista, Otec * slávy dal wám † ducha
moudrosti a zjevení, ku poznání geho:

* Řim. 6.4. † Žil. 1.12. Maud. 7.7.

18. (A tak) * osvěcené oči myšti waz-
ši: abyšste wěděli kteraby byla naděge
powołání geho / a gáfě † bohatství slá-
wy dědictwí geho w Swatých:

* 2 Kor. 4.4. † Euf. 20.32. 1.26.18.

19. A křak gest nesmírná milost *
mocy geho k nám wěřejem podle působ-
ní † mocnosti syly geho / * 1 Kor. 2.15.

1 Tes. 1.5. † Efez. 3.7. Kol. 2.12.